

Література

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 груд. 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 31.01.2023)

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 31.01.2023)

3. Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами: Конвенція Ради Європи від 11 трав. 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text (дата звернення: 31.01.2023)

УДК 34.342.2(043.2)

Бабікова О.С., д.ю.н., професор,
директор Науково-дослідного інституту проблем
досудового розслідування,
професор кафедри кримінального права НАВС, м. Київ, Україна

ПІДСТАВИ ЗАКРИТТЯ СПРАВ ЗА МАТЕРІАЛАМИ НАЗК ПРО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ (АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ)

Під гаслом розбудови доброчесної влади та справедливого суспільства Законом України «Про запобігання корупції» [1] створено Національне агентство з питань запобігання корупції – центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, на який покладено відповідальність за формування антикорупційної політики та запобігання корупції

НАЗК, що презентує себе як проактивну висококваліфіковану команду чемпіонів з доброчесності, яка є лідером антикорупційного руху та прикладом ефективної державної інституції протягом останніх років напрацювало достатньо для аналізу судової практики в контексті забезпечення верховенства права, законності, засад справедливості та рівності усіх перед законом.

Водночас, дотримання прав і основних свобод під час адміністративного провадження у справах, про корупційні правопорушення, пов'язані з корупцією чи реалізацією органами повноважень на проведення перевірок та складання протоколів, передбачає обов'язок забезпечити всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин справи, вирішення її в точній відповідності з законом, дослідити та оцінити докази у їх сукупності, на підставі закону і правосвідомості.

В основі такої діяльності є одна з головних засад, визначена у ч. 2 ст. 19 Конституції України, відповідно до якої органи державної влади та

органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України. Зазначеною нормою Конституції запроваджено для усіх органів державної влади та місцевого самоврядування принцип: «дозволено лише те, що прямо передбачено законом» [2].

Принцип законності передбачено і у ст. 7 КУпАП, відповідно до якої провадження в справах про адміністративні правопорушення здійснюються на основі суворого додержання законності. Застосування уповноваженими на те органами і посадовими особами заходів адміністративного впливу провадиться в межах їх компетенції, у точній відповідності з законом [3].

Рішенням ЄСПЛ від 14 жовтня 2010 року у справі «Щокін проти України» визначено концепцію якості закону, зокрема з вимогою, щоб він був доступним для заінтересованих осіб, чітким та передбачуваним у своєму застосуванні. Відсутність у національному законодавстві необхідної чіткості і точності порушує вимогу «якості закону», це по-перше. По-друге, НАЗК як державний орган має обмежені ресурси, порівняно невеликий штат співробітників й вітчизняне законодавство, яке зобов'язує згаданий вище державний орган здійснювати перевірки великої кількості осіб, які повинні, відповідно до вимог чинного законодавства, подавати декларації про свій майновий стан. Й окрім подання декларацій кожного року названими категоріями осіб, НАЗК також повинна перевіряти декларації осіб – кандидатів на посади в органи державної влади та осіб, колишніх співробітників таких органів при їх звільненні із займаних посад, що в свою чергу, суттєво збільшує категорію осіб, «підзвітних» так би мовити НАЗК.

Вивченням судової практики у справах, відкритих судами за зверненням НАЗК, можна дійти висновків, що даний орган державної влади, на жаль, не справляється з величезним об'ємом роботи, який полягає, в першу чергу, в перевірці майнового стану державних службовців. По-друге, далеко не завжди складені протоколи про вчинення корупційних діянь відповідають вимогам чинного законодавства, по-третє, багато справ закривається в зв'язку із їх малозначністю, по-четверте, протоколи часто складаються співробітниками НАЗК поза межами строків притягнення до адміністративної відповідальності. Наступне, прокурор, який приймає участь у справі і підтримує протокол НАЗК в суді, не має права оскарження такого протоколу через те, що не є стороною спору. Отже, навіть названих вище причин достатньо, щоб переглянути концепцію роботи антикорупційних органів в Україні. Принаймні, законодавець, на наш погляд, повинен суттєво зменшити перелік осіб, які повинні піддаватись перевірці вказаним органом.

Література

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

УДК 343(043.2)

Бантишев О.Ф., к.ю.н., професор,
провідний науковий співробітник НОЦ НА СБУ
Стрельбицька Л.М., д.ю.н., професор,
заслужений працівник освіти України
Стрельбицький М.П., д.ю.н., професор,
заслужений працівник освіти України,
головний науковий співробітник НОЦ НА СБУ,
Національна академія Служби Безпеки України, м. Київ, Україна

ОЦІНОЧНІ ПОНЯТТЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ) ТА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Авторами звертається увага на можливість визначення оціночних понять у кримінальному законі, що передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення) та кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного порядку, що вчиняються на захопленій території України російськими окупантами. При цьому вносяться авторські пропозиції щодо визначення понять, які поки є оціночними.

Поняття кримінального правопорушення включає до його визначення вказівку на зміст шкоди, яку воно спричиняє. У деяких статтях КК України законодавець для визнання шкоди у кримінальному–правових нормах використовує оціночні поняття, зміст яких не є визначеним ні в теорії, ні в самому законодавстві. Визначення цих понять є прерогативою слідства та суду, що не завжди може бути справедливим.

Оціночні поняття у законодавстві бажано зводити до мінімуму. Проблема оціночних понять, розроблення принципів їх визначення